

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis 3. An determinabilitas sit primò essentialis conceptus
materiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

ter proponitur. Sumamus in materia rationem actus entitativi, sumamus & in forma, formetur postea ratio actus entitativi irrestricta intentionaliter: quero, illa ratio ita præcisa, vel differt à materia, vel non differt, si non differt. Ergo apparet rationem actus entitativi, esse rationem genericam utpotè diversis entium speciebus convenientem; si differt, ostende quo? sequeturque formam non aliud esse, quam materiam talem, sicut homo, non aliud est, quam animal tale, sicut enim per rationale in homine restringitur animal, ita in forma restringitur ratio actus entitativi.

NON SATISFACIT 2. Ratio actus entitativi, vel cum aliqua restrictione, convenit materiæ, vel sine ulla: si cum restrictione, quæ illa est, & illa potius erit, primò essentialis conceptus; si sine addito, vel habetur exigentia, & radix, vi cuius materia exigit, ut non nisi sine addito & irrestrictè competat ei ratio actus entitativi, vel non habetur; si non habetur, immeritò hoc imponitur materiæ; si habetur, Ergo præter rationem actus entitativi, debet aliquid primò essentialis assignari, ratione cuius competat materiæ ratio illa, nam datur in Deo, in Angelo, in forma, ratio actus entitativi, & tamen in his ratio actus entitativi, non exigit sola & irrestricta esse. Ergo debet dari alia radix istius irrestrictionis. Ergo ratio actus entitativi, non est ultimum resolutorium, quare hoc sit materia, illaq; radix, erit potius primò essentialis conceptus; radix enim prior est natura, suo exigitò.

NON SATISFACIT 3. Tum quia dantur aliquæ negationes in materia, ut negatio actus informantis, negatio perficientis materiam &c. quæ negationes, debent necessariò in aliquo positivo fundari, ut supponit Philosophia. Sed si ratio actus entitativi esset, primò essentialis, hæc negationes non haberent, in quo fundarentur, si enim ratio actus entitativi, non fundet has negationes in forma, cur fundabit in materia. Tum quia non datur à parte rei animal irrestrictum, nec ullum individuum genericum. Ergo nec dabitur ratio actus entitativi irrestricta. Tum quia, Nego quòd ratio actus entitativi, exprimat essentiam materiæ, & licet communicet composito Materiæ, rationem Actus entitativi, sed communicat non tanquam rationem propriam & differentialem, sed tanquam pluribus communem.

Punctum Difficultatis 3.

An determinabilitas sit primò essentialis conceptus materiæ.

MEminit hujus explicationis Arriaga citatus, quam Pater Adrianus Pikarski ita explanavit.

SUPPONEBAT 1. Materiam esse de se indifferentem ad constituendum hoc, vel illud, in specie compositum, consequenter materiam, vi materiæ, solum esse natam determinare compositum, quoad individuationem. Formam autem, non solum natam esse determinare, quoad individuationem, sed etiam, quoad speciem, & ita materia hominis, & materia bovis, solo numero differunt, Forma autem bovis & hominis, & individualiter, & specie differunt, nec est indifferens v.g. forma bovis ut constituat compositum bovis.

SUPPONEBAT 2. Determinabilitatem aliam esse Metaphysicam, & aliam Physicam. Determinatio Metaphysica est, per quam essentia, & quod quid rei determinatur, ad hoc in specie esse, cum unaquæq; res, seipsa habeat rationem differendi, ab omni alio ente sibi dissimili in specie. Alia autem est Determinabilitas Physica, determinari enim physice, est transire ab esse privato formæ, ad habere; formam, à non esse completi, actuali, formati, ad esse completi, actuali, formati.

SUPPONEBAT III. Materiam omnem possibilem, esse determinatam Metaphysicè, nullam tamen esse determinatam physice, sed esse determinabilem physice, hancq; determinabilitatem physicam, esse primò essentialem conceptum materiæ adstruebat.

IMPUGNARI solet primò ex Arriaga. Possibilis est materia quæ sit determinata ad unam non nisi v. g. formam. Ergo determinabilitas, non est primò essentialis conceptus materiæ.

RESPONDERI posset ex dictis, non esse possibilem materiam physice seipsa determinatam, ad unam formam, certè enim materia seipsa non erit sibi forma, actus, determinatio.

IMPUGNARI solet secundo ex Oviedo. Potest Deus creare formam substantialem indifferentem, ut uniatur pluribus materiis specie distinctis, & constituat composita specie distincta, & tamen illa forma non erit materia. Ergo de ratione materiæ, non est esse indifferentem & determinabilem, ad constituendum hoc in specie compositum.

RESPONDERI posset. Necdum tunc adhuc fore formam indifferentem physice, hoc est actuabilem ab alio actu, informabilem ab alia forma &c. Et sicut v. g. gratia supernaturalis, qualitas est indifferens, ut gratum faciat, vel Angelum, vel hominem, non est tamen indifferens, ut gratum faciat, nam gratia, non per aliam gratiam, est gratia, & Sanctitas, non per aliam sanctitatem est sancta, ita & in præsentì. Unde posset hic condistingui duplex determinabilitas: quædam, ad unum, hæc habetur in tali forma, & alia determinabilitas ad actuari, hæc non haberetur in illa forma.

IMPUGN.

IMPUGNARI solet tertio. Quia determinabilitas, neque est primo essentialis conceptus materię, absolute spectatę, neque materię in esse relativo spectatę. Ergo absolute non est primo essentialis conceptus. Utraque pars Antecedentis per hoc probatur: quia determinabilitas est effectus formę. Vera enim est hæc causalis: Ideo materia est determinabilis, quia est forma determinativa. Ergo determinabilitas, est effectus formę, & tamen materia, adeoque & primus ejus conceptus, præsupponitur formę.

RESPONDERI posset. Si determinabilitas & determinabilitas & determinativitas correlativè sumantur, falsa est dicta causalis, unum enim correlativum, non est prius alio; Si autem determinativitas sumatur, in genere causę formalis, prior est. Sed sicut in genere causę formalis determinativitas, est prior, ita in alio causę genere determinabilitas nempe in genere causę subjectivę, prior est determinabilitas, ad eum planè modum, quo causa est prior effectui, & tamen effectus in quantum est terminus relationis, præsupponitur & prior est relatione causę. *Ceterum hæc explicatio*

NON SATISFACIT I. Quia hæc explicatio, non explanat difficultatem, quod probatur. Assignat primò essentialem conceptum materię, qui à primo ad ultimum sit, ac dicere; materiam primò essentialiter non esse formam, vel dicere negationem formę, & sicut malè quis assignaret, primò essentialem conceptum hominis, qui ultimò resolveretur in non esse bruti, ita & in præsentī malè assignatur, primò essentialis conceptus materię, qui ultimo resolvatur in non esse formę, præcipue, quia negatio illa debet etiam præsupponere aliquid aliud ante se, esse, in quo fundetur, illud ergo potius, erit primò essentialis conceptus. Sequela principalis probatur. Quia si quæratur; quare pars A, sit materia, & non pars B: Respondebitur quia pars A, est determinabilis physice, à parte B: Si ulterius quæratur, quare sit Physice determinabilis? Respondebitur, quia se sola non transit, à non esse privativo formę, ad habere formam, vel certè quia pars A, se sola non dat composito, nisi individuationem, non verò dat se sola speciem, aliter & aliter, idem tamen dicitur, & post hæc quærendum, quare pars A, se sola, non transit ad esse formę, quare se sola non dat speciem, nihil reliqui erit dicere, nisi quia pars A, non est forma. Consequenter à primo ad ultimum, ideo materia est materia, quia non est forma.

RESPONDERI potest, quòd per Non esse formę, non explicetur materia immediate, præcipue, cum hoc etiam, sit aliquid notius.

CONTRA est, vi enim hujus responsionis habetur intentum, nempe secundum ultimam rationem primo essentialē, conceptum mate-

rię, esse, quod non sit forma, hoc autem ex dictis supra, non potest dici. Falsum etiam est, hanc formalitatem; esse notiorē: quæratur enim hic, de utroque, quid scilicet sit primo essentialis conceptus formę, quæ negat materiam, & materię, quæ negat formam.

NON SATISFACIT secundò. Esse determinabile physice, non dat formaliter materię & primò, posse recipere formam. Ergo determinabilitas dicta, non est id, per quod materia formaliter est materia, Consequentia probatur, argumento oppositum sentientis, quo ille utitur, contra Hurtadum hic. Recipere formam, non potest nisi materia; Ergo si non per hoc, quod est esse determinabile physice constituitur materia in hoc, quod est formaliter recipere, non per hoc erit formaliter materia, quod sit determinabilis physice, Antecedens primum probatur ex principiis ejusdem, quod forma det effectum suum formalem materię, seu quod materia accipiat esse formale à forma, non constituit materiam in hoc quod est recipere formam. Ergo neque quia determinat physice forma materiam, per hoc constituitur in formaliter recipere, neque enim minor est ratio pro antecedenti quàm pro consequenti; reditque argumentum supra factum: an detur radix exigitiva hujus determinabilitatis.

NON SATISFACIT tertio. Tum quia hæc explicatio salvat sententias ab explicante refutatas, præcipue autem perfectibilitatem, quod sic proponitur. Posita materia perfecta Metaphysice, quamvis adhuc perfectibilis esset physice, non enim sibi daret speciem; tamen perfectibilitas non est primò essentialis conceptus materię. Ergo etiam posita materia determinata Metaphysice, quamvis adhuc esset determinabilis physice, determinabilitas, non erit primò essentialis conceptus. Tum quia primò essentialis conceptus materię, debet esse talis, qui semper, omni materię competat prædicta autem determinabilitas non est talis. Ponamus materiam, quæ exigit non nisi unam formam, & quidem exigit ita, ut illam postulet sibi produci, hæc materia, non solum erit determinata Metaphysice, sed etiam erit determinata physice, quòd enim, non est indifferens, non est determinabile physice, determinabilitas enim, supponit indifferentiam, illa autem materia non est indifferens, cum indifferentiam illius tollat exigentia non nisi hujus formę, & actualis cum illa nexus, & sicut indifferentia ad volendum, & non volendum tollitur volitione, ita indifferentia Physica ad formas, tollitur determinatione, non nisi ad unum, & exigentia Physicā, ut semper cum illa connectatur, & sicut, non est indifferens materia, ut omni forma careat, quia naturaliter non potest sine omni forma existere; ita nec erit indifferens hæc materia ad hanc formam, quia etiam

divi

divinitus non potest sine illa existere; & sicut forma determinata Metaphysicè, non est determinabilis Metaphysicè, ita nec forma determinata Physicè, est determinabilis Physicè, Tum quia materia, non est indifferens ad hoc in specie constituendum compositum. Ergo nec determinabilis Physicè. Antecedens probatur, ideo forma etiam diversis specie materiis unibilis, non est indifferens ad dandam speciem, quia etiam unita diversis specie materiis v.g. forma humana, est determinata, dare speciem, non nisi hominis, sed etiam materia unibilis diversis specie formis est determinata, ut det esse corporei per modum recipientis, parit, &c. cur ergo ita illi non competet determinatio, sicut & formæ, curque hæc determinatio in forma, ponit rationem formæ, & non ponit sua determinatio, in materia, cur inquam, non ponit in illa rationem formæ. Quod si dicas determinabilitatem illam esse Metaphysicam.

CONTRA erit. Non solum Metaphysicè, sed etiam Physicè, & à parte rei habet talem sui esse determinationem Materiam.

DICES. Aliam determinationem Physicam competere Materiæ, aliam formæ. Hoc ipsum explicandum esset, & illud, si legitimum explicativum erit, definit Materiam.

Quando autem Aristoteles meminit, quod materia non sit eorum quidquam quibus ens determinetur, loquitur de conceptu non primò essentiali, sed utcumque explanativo. Et licet dicatur, quod omnis potentia sit determinabilis, non est tamen necesse, ut de primo essentiali conceptu potentiæ, sit determinabilitas. *Ve decidatur, sit*

DIFFICULTAS III.

*Quid primò essentialis conceptus
Materiæ.*

DE requisitis primo essentialis, conceptus, agitur prima parte D. I. N. 2. ubi de primo essentiali conceptu Dei. Interim hoc dici potest, quod nomine, primo essentialis conceptus, veniat formalitas, primo in ordine ad nostros conceptus rei constitutiva, distinctiva &c. & radix reliquarum perfectionum. *Hoc posito*

DICENDUM est. *Primo essentialis conceptus materiæ, esse, quod sit potentia passivè constitutiva compositi, eaque radicaliter sumpta, vel quod sit subiectum, quo non datur prius, radicaliter sumptum.*

PROBATUR primò. Auctoritate Aristotelis ex I. Phys. textu 82. Ubi definiens materiam, dicit illam esse *subiectum primum* & ait frequen-

ter, quare hoc compositum sit unum, non est querendum, nisi quia hoc actu illud potentia est. & 8. Physicor. jam, dicit, quod quæsierint antiqui, quæ sit ratio, unionis inter potentiam & actum, & quæ sit differentia, &c. Ubi propriam responsum adferens, ait; *Causa verò est quoniam potentia, & actus rationem querunt unionem & differentiam, est autem, ut dictum est ultima, materia, & forma, idem, & hoc quidem potentia, hoc verò actu, ubi explicans, quid materia, quid forma, subdit, quod hoc quidem potentia, hoc verò actu, similia sunt I. Physic. 6. 9. L. de Gener. c. 7. 8. Metaph. textu 3. 5. Phys. 7. 8.*

PROBATUR secundò. Quod est quidditativa definitio rei, est primò essentialis conceptus rei, nihil enim est prius essentiali, quàm quidditas rei, adeoque definitio quidditativa quæ illam quidditatem explicat, sed dictæ rationes sunt definitiones quidditivæ explicantes materiam, quid enim aliud est? Ergo prædictæ rationes sunt primò essentialis conceptus.

PROBATUR tertio. Ratio potentiæ passivè constitutivæ compositi, ratio item subiecti primi sunt rationes essentialis materiæ, sed non secundo essentialis. Ergo primo essentialis. Minor probatur, illud non est secundo essentiali, materiæ, ad quod à reliquis omnibus prædicatis valet subsistendi consequentia, sed rationes prædictæ sunt tales. Ergo. Major probatur inductione, ad animal enim rationale, valet subsistendi consequentia, à reliquis intrinsicis prædicatis, tanquam ad aliquid præsuppositum, per modum principii & radices; licet non tanquam ad aliquid magis universale, sicque de reliquis; Quæ inductio in hoc fundatur. Quia primò essentialis conceptus est radix reliquorum, ultimumque resolutivum. Ergo ad illum ab omnibus aliis intrinsicis prædicatis, debet tenere subsistendi consequentia. Minor principalis probatur, Bona est hæc illatio, materia est determinabilis, perfectibilis, &c. Ergo est subiectum primum. Ergo est potentia passivè constitutiva compositi, &c.

OBJICITUR primò ex Oviedo. Possibilis est materia, quæ non sit receptiva formarum, & unionum, & tamen constituat compositum. Ergo possibilis est materia, quæ non sit potentia passivè constitutiva compositi. Antecedens probatur. Materia de facto non recipit animam rationalem & unio spiritalis subiectivè se tenet ex parte ipsius animæ rationalis.

RESPONDETUR. Nisi sit abusus vocis, & particularis ejusdem acceptio, non potest dici, quod anima rationalis non recipiatur in materia; duplex enim est subiectum quoddam informationis, aliud inhæsionis seu sustentationis utrumque hoc habet materia, est subiectum inhæsionis, in quantum est potentia, respectu formarum materialium, quæ actualiter non possunt extra materiam existere, & quidem

† f

si hæ